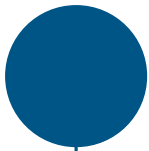


Uusintahakemukset turvapaikanhaussa

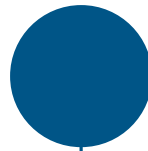
Muutoksenhaun nopeuttaminen, ratkaisukokoonpanot,
suulliset käsittelyt

Uusintahakemukset ovat ”pullonkaulana”

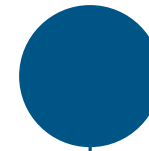
Uudet
turvapaikka-
perusteet



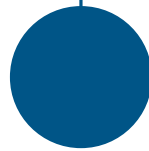
Seksuaalinen
suuntautuminen ja
sen muutokset



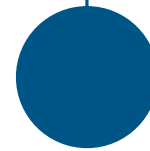
Lähtömaan perheenjäsenten
tilanteiden muutokset



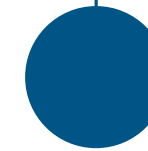
Kristinuskoon tai
ateismiin
kääntyminen



Terveystilan
muutokset



Lähtömaan
turvallisuuksitilanteen
yleiset muutokset



Muutoksenhaun nopeuttamiseksi on jo tehty:

- Lisäresursointia
- Kiireellisenä käsiteltäväksi säätäminen
 - Sitovia määräaikoja tuomioistuimille ei tule asettaa
- Nopeutettu käsittely Migrissä uusintahakemuksille
- Kevennetyt ratkaisukokoonpanot
- Tiukennetut valitusluvan myöntämisen edellytykset KHO:ssa
- Tuomioistuimen mahdollisuus rajoittaa uuden selvityksen esittämistä
- Valitusaikojen lyhentämistä ja oikeusavun rajaamista sekä asiakokohtaisia palkkioita on kokeiltu, mutta niistä on luovuttu
 - Vaikutus oli päinvastainen, kun valitukset olivat aiempaa puutteellisempia

Muutoksenhaun nopeuttamiseksi voitaisiin tehdä...

Keskittämisestä luopuminen?

- Tällä hetkellä turvapaikka-asioita käsittelevät Helsingin, Turun, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeudet
- Myös Hämeenlinnan ja Vaasan hallinto-oikeudet
- Auttaisi ainakin suullisten käsittelyjen tasaisempaan jakautumiseen

Lisäresurssit?

- Sekä Migriin että hallintotuomioistuimiin
- Auttavat tiettyyn rajaan asti
- Myös osaamisen tasosta huolehdittava

Valtakunnallinen työjono?

- Migrin turvapaikkayksiköiden mukaan määräytyvän toimivaltaisen HaO:n sijaan

Ratkaisukokoonpanot kansainvälisen suojelun asioissa hallintotuomioistuimissa

Hallinto-oikeuden peruskokoonpano:

2 jäsentä
(pääsääntö: 3)

Kokoonpano suullisissa käsittelyissä:

3 jäsentä
(KHO 2022:120)

KHO:n kokoonpano valituslupa-asioissa:

2 jäsentä
(pääsääntö 3)

KHO:n kokoonpano valitusasioissa:

5 jäsentä
(pääsääntö 5)

Turvapaikka-asioiden ja suullisten käsittelyjen määrät hallinto-oikeuksissa

- Suullisia käsittelyjä järjestettiin v. 2022 hallinto-oikeuksissa turvapaikka-asioissa n. 130
 - Muissa asiaryhmissä n. 300 suullista käsittelyä yhteensä viime vuonna
- Turvapaikka-asioita ratkaistiin v. 2022 hallinto-oikeuksissa n. 1 500 yhteensä
 - Valtaosa turvapaikka-asioista ratkaistaan siis ilman suullista käsittelyä

Turvapaikka-asioiden suullisten käsittelyjen järjestämisvelvollisuus, oikeuskäytäntö 1

KHO 2011:114

Hallinto-oikeus ei ole voinut hylätä valitusta järjestämättä suullista käsittelyä. Suullisessa käsittelyssä olisi mahdollista saada tarkempia tietoja kääntymisen olosuhteista ja aitoudesta sekä siitä, miten muutoksenhakijat tulisivat kotimaassaan uskontoaan harjoittamaan ja mitä seuraamuksia siitä voisi heille aiheutua.

KHO 2017:63

Uskonnollista kääntymistä ei voitu ottaa kansainvälisen suojelun perusteeksi ilman, että oltiin riittävällä tavalla selvitetty kääntymisen aitoutta niin omantunnonkysymyksenä kuin elämäntapana. Asian ratkaiseminen turvapaikanhakijan uskottavuuden osalta oli edellyttänyt suullisen käsittelyn toimittamista.

KHO 2017:120

Henkilön oma kertomus on pääasiallinen ja usein myös ainoa näyttö arvioitaessa seksuaalista suuntautumista koskevan väitteen uskottavuutta. Valittajan henkilökohtaisen uskottavuuden arviointi olisi edellyttänyt suullisen käsittelyn toimittamista ja valittajan henkilökohtaista kuulemista.

KHO 2017:148

Homoseksuaalisuuteen vetoamisen ajankohdalle tai asian kiistämiselle turvapaikkapuhuttelussa ei voinut antaa sellaista merkitystä, että pelkästään ne johtaisivat valittajan kertomuksen arvioimiseen epäluotettavaksi. Valittajan henkilökohtaisen uskottavuuden arviointi olisi edellyttänyt suullisen käsittelyn toimittamista ja valittajan henkilökohtaista kuulemista.

Turvapaikka-asioiden suullisten käsittelyjen järjestämisvelvollisuus, oikeuskäytäntö 2

KHO 2018:90

Hallinto-oikeus oli pitänyt valittajan kertomusta tämän homoseksuaalisuudesta mahdollisena, joskin epäuskottavana. Valittajan henkilökohtaista uskottavuutta ei ollut voitu luotettavalla tavalla arvioida ilman mahdollisuutta tulla henkilökohtaisesti kuulluksi hallinto-oikeudessa.

KHO 23.8.2018 t. 3854 (LRS)

Suullisen käsittelyn vaatimus oli voitu hylätä, kun valittajan uskonnollisen vakaumuksen aitoutta ei ollut sinänsä kiistetty. Hakemus oli hylätty sillä perusteella, että valittajan ei katsottu olevan merkittävällä tai näkyvällä tavalla profiloitunut uskonnollisen vakaumuksensa ja siihen liittyvän toimintansa vuoksi.

KHO 2018:118

Kääntymisen aitouden selvittäminen oli olennaista tapauksissa, joissa kristinuskoon kääntyminen sinänsä voi johtaa vainon vaaraan kotimaassa. Suullinen kuuleminen Migrissä ei voinut korvata suullista käsittelyä hallintoprosessissa.

KHO 2018:130

Suullisen käsittelyn toimittaminen voi olla ilmeisen tarpeetonta tilanteessa, jossa keskeinen selvittävä seikka ei liittynyt vakaumuksen aitouteen. Näin voi olla, jos valittajan kääntymistä oli pidettävä selvitettyinä, mutta maatiedon perusteella kääntymisen ei voitu arvioida henkilön olosuhteet huomioon ottaen aiheuttavan hänelle kotimaahansa palatessaan vainon tai vakavan haitan vaaraa.

Turvapaikka-asioiden suullisten käsittelyjen järjestämisvelvollisuus, oikeuskäytäntö 3

KHO 30.8.2019 t. 3885 (LRS)

Kun otettiin huomioon valittajan menettelylliset oikeudet sekä varsin pitkän ajan kulumisen turvapaikkapuhuttelusta, hallinto-oikeudessa esitetyn turvapaikkaperusteen arviointi olisi edellyttänyt, että hallinto-oikeus olisi viran puolesta tiedustellut valittajalta, haluaako hän suullisen käsittelyn toimittamista asiassa.

KHO 27.3.2020 t. 1408 (LRS)

Hallinto-oikeus oli palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi Migrille. Asiassa oli kuitenkin otettava huomioon palautuskielto. Valittajalla oli tämän vuoksi menettelyllisiin takeisiin perustuva oikeus saattaa kristillisen vakaumuksensa aitous arvioitavaksi tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä.

KHO 2021:195

Suullisessa käsittelyssä kuultujen todistajien kertomuksen merkityksen arviointi on tehtävä tapauskohtaisesti. Arvioinnissa voidaan kiinnittää huomiota siihen, missä määrin todistaja on tehnyt havaintoja muutoksenhakijan uskonnonharjoittamisesta tai kääntymisprosessista, tai mihin todistajan käsitys muutoksenhakijan vakaumuksesta perustuu.

KHO 2022:136

Asiassa oli jäänyt epäselväksi, olivatko Migri ja hallinto-oikeus pitäneet muutoksenhakijan kristillistä vakaumusta aitona. Mikäli vakaumusta oli pidetty aitona, olisi pitänyt yksilöidyn kysymyksiä tai muulla tavoin selvittää, aikoiko muutoksenhakija ja millä tavalla mahdollisesti harjoittaa kristinuskoa kotimaassaan.

Käännyttämispäätösten täytäntöönpanokelpoisuus kansainvälisen suojelun asioissa

- Pääsääntö: käännyttämispäätöstä ei voida panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana
- Valituslupahakemus KHO:een ei estä täytäntöönpanoa
- Asiaa käsittelevä hallintotuomioistuin voi aina keskeyttää tai kieltää täytäntöönpanon, myös viran puolesta
- Toisen uusintahakemuksen jättäminen ei estä aikaisempaan uusintahakemukseen perustuvan lainvoimaisen käännyttämispäätöksen täytäntöönpanoa
- Jos hakija peruuttaa valituksensa kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa, uusintahakemus ei estä aikaisemman hakemuksen johdosta annetun lainvoimaisen käännyttämispäätöksen täytäntöönpanoa
- Ensimmäinen uusintahakemus, joka ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, ei estä aikaisemman hakemuksen nojalla tehdyn lainvoimaisen käännyttämispäätöksen täytäntöönpanoa, jos uusintahakemuksen tarkoituksena on vain tämän päätöksen välittömän täytäntöönpanon estäminen tai viivyttäminen